

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Наукове товариство студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених СумДУ

ПЕРШИЙ КРОК У НАУКУ

Матеріали
ІХ студентської конференції
(Суми, 25 лютого 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ПРОБЛЕМИ НАДМІРНОГО ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Сухомлин А.А., *студентка*; СумДУ, гр. Ф-71а

Податкова система покликана виконувати не лише суто фіскальну роль, а й стимулюючу, створюючи сприятливий інвестиційний клімат та конкурентне середовище. Реалізація стимулюючої функції податків багато в чому залежить від їх кількості, податкових ставок, простоти сплати та економічної обґрунтованості. У цьому контексті актуальності набуває вирішення проблеми податкового навантаження в Україні, яке більшістю суб'єктів економіки сприймається як надмірне.

Дослідження рівня податкового тиску залежить від повноти врахування в процесі оцінки всіх видів податків і зборів, а також встановлених державою податкових пільг. З огляду на це, можна виокремити:

- 1) тиск податкових важелів;
- 2) тиск загальної кількості податків;
- 3) використання платниками пільг, таких як податкові кредити, дотації, що зумовлює перенесення податкового тягаря з одних суб'єктів на інших;
- 4) застосування фіскальних технологій, які підвищують рівень податкового навантаження на платників (прикладом можуть слугувати авансовані платежі, сплата яких передують отриманню результатів господарської діяльності).

На макроекономічному рівні між ефективністю податкової політики та рівнем податкового навантаження існує обернена залежність, яка простежується у впливі податкових платежів на джерела їхньої сплати та безпосередньо на суб'єктів сплати податків.

У більшості випадків цей показник вираховується за формулою:

$$ПН = \sum ПП / ВВП * 100\%, \quad (1)$$

де ПН – податкове навантаження; ПП – сума всіх податкових платежів; ВВП – валовий внутрішній продукт.

Проте, даний показник, як вважають європейські експерти, має певні недоліки, а саме унеможлиблює дослідження податкового навантаження у різних сферах та галузях економіки, а також вплив оподаткування безпосередньо на платників податків, адже податковий тягар може розподілятися досить нерівномірно. У зв'язку з цим постає необхідність у вимірі навантаження на мікрорівні, зокрема на фізичних осіб.

Для дослідження рівня фіскального тиску на фізичних осіб використовують численну кількість показників, серед яких доцільно виокремити такі:

- загальний податковий тиск;
- податкове навантаження на доходи населення (ПДФО);
- податкова квота у розрахунку на душу населення;
- рівень оподаткування ПДФО зайнятого населення;
- податкове навантаження на грошові доходи населення.

На сучасному етапі розвитку обтяжливість податкової системи України визначається в більшій мірі не величиною податкових ставок та їх кількістю, а нестабільністю податкового законодавства, складністю сплати та часовими витратами на обслуговування податку.

За даними звіту «Doing Business 2017» Україна зайняла 80 місце в загальному рейтингу, та 84 місце в рейтингу оподаткування зі 190 країн світу. Зокрема, предметом дослідження стали не лише індикатори затрат часу на нарахування та сплату податків, а й процеси, що відбуваються після, а саме:

- процедура бюджетного відшкодування ПДВ;
- податкові перевірки та адміністративне оскарження результатів.

Виходячи з вище зазначеного, надмірне податкове навантаження негативно впливає на економіку держави, а саме стримує розвиток бізнесу, розширює простори «тіньової економіки». При цьому погіршується інвестиційний клімат у країні, що перешкоджає економічному розвитку країни в цілому. Досвід зарубіжних країн свідчить, що всі заходи антикризового управління держави повинні спрямовуватися на залучення інвесторів, зокрема шляхом усунення бюрократичних бар'єрів, скорочення кількості податків, зниження ставок оподаткування, надання податкових канікул.

Керівник: Пахненко О.М., *к.е.н., доцент*